

Verleiden van weiden

Weidegang op economisch vlak nipt in het voordeel

De veehouderij krijgt geen genoeg van de discussie over weidegang. Het symposium 'De verleiding van beweiding' legde de vinger op de feiten. Want daarover verschillen de meningen.

Jij leek me zo'n flexibele boer die de dingen neemt zoals ze komen', zegt boer Bert de opstaller tegen boerin Agnes de beweider. 'Ja, maar ik vind het nu toch wel makkelijk de koeien bij de hand te hebben. Ik hoef bij nat weer geen draad te verzetten, voer een constant rantsoen en hoef de loonwerker niet voor die kleine plukjes gras te laten komen', zegt Agnes. Bert: 'Maar ik heb gemerkt dat ik geen kuil meer open hoef te maken, dat is altijd zo'n rotklus. Ik zie de koeien beter tochtig, hoef minder vaak klauwen te bekappen en betaal minder hoge rekeningen voor loonwerk en mestafzet.'

Bert en Agnes verruilden het afgelopen seizoen van bedrijf, om beter bekend te raken met de voor- en nadelen van opstallen en beweiding. Althans, zo leek het. In werkelijkheid is het bovenstaande gesprek een dialoog tussen Bert Philipsen, projectleider Koe & Wij, en Agnes van den

Pol-van Dasselaar, werkzaam bij de Animal Sciences Group en voormalig voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Weide- en Voederbouw (NVWV). Met de dialoog op het symposium 'De verleiding van beweiding' schetste het tweetal dat er maar weinig landbouwthema's zijn waarover zo veel verschillende meningen bestaan.

Gordiaanse knoop

Philipsen en Van den Pol-Van Dasselaar slaagden erin om onderscheid te maken tussen de feiten en meningen over beweiding. Op zichzelf al winst, want in veel gesprekken vermengen meningen zich met feiten en ontstaat er een gordiaanse knoop, zoals de NVWV de vergadering trefvend omschreef in haar uitnodiging. Wat de discussie lastig maakt, is dat een gemiddelde situatie niet bestaat; de afweging te weiden of niet hangt samen met bedrijfsomvang, persoonlijke voorkeur, intensiteit, verkaveling, (comfort

	O	B	Z	S
imago	++	+	-	-
natuurlijk gedrag	++	++	+	+
diergezondheid	++	+	+/-	+/-
arbeid	++	+	-	+
economie	+	+	+/-	-
grasopbrengst en -benutting	-	+	++	+
constant rantsoen	-	+/-	+	++
vetzuursamenstelling melk	++	+	+	+/-
weidevogels	+	++	+/-	+/-
nitraatuitspoeling	-	+	++	++
fosfaatverliezen	-	+/-	+	+
ammoniakvervluchtiging	++	+	-	+/-
energieverbruik/methaanemissie	+	-	---	---

Tabel 1 – Het effect van beweiding op verschillende punten (beoordeling varieert van — tot ++, waarbij ++ staat voor een zeer goede score op het betreffende punt). O = onbeperkt weiden; B = beperkt weiden; Z = zomerstalvoeding; S = summerfeeding (bron: ASG)

van) stalinrichting, melkrobot, enzovoort.

Welke feiten de revue dan passeerden? 'Bij onbeperkt weiden is de graslandopbrengst het laagst, beweidingsverliezen zijn hoog, maar conserverings- en voederingsverliezen zijn weer laag. De hoogste benutting van grasland wordt daarom verkregen via zomerstalvoeding', stelde Van den Pol-Van Dasselaar.

Op het gebied van dierwelzijn pleiten het kunnen uitvoeren van natuurlijk gedrag, het voorkomen van mastitis, speenbetrapping en klauwaandoeningen voor weide-

gang, terwijl minder rantsoenschommelingen en het minder voorkomen van leverbot, zomerwrang en maag/darm- en longwormen juist pleiten voor opstallen (summerfeeding). 'In het algemeen geldt wel dat de nadelen van weidegang makkelijker zijn te voorkomen dan de nadelen van opstallen', stelde Philipsen.

Op economisch vlak baseerden boer Bert en boerin Agnes zich op recent onderzoek waaruit naar voren kwam dat beperkt weiden per saldo één eurocent per kg melk goedkoper is dan opstallen, vanwege lagere loonwerk- en mestafzetkosten. Het milieutech-

nisch effect is complex: bij opstallen is de mineralenbenutting beter en ontstaat minder nitraatuitspoeling, terwijl de ammoniakvervluchtiging bij opstallen hoger is dan bij weiden.

Bert en Agnes ondervonden tijdens hun bedrijfsuitwisseling dat de systemen elkaar qua arbeid weinig ontlopen: 'Veel hangt af van wat je leuk vindt. Wil je graag twee keer per week kunstmest strooien en bossen maaien, of bewerk je het land liever in grotere blokken en voor langere perioden tegelijk? In aantal uren maakt het weinig uit, het ritme verschilt vooral. Bij opstallen ben je flexibeler en is het plannen van werk eenvoudiger', stelt Philipsen.

ASG heeft het effect van weidegang op diverse discussiepunten gekwalificeerd (tabel 1). Met de gezondere vetzuursamenstelling van melk afkomstig van weidende koeien is een sterk pleidooi voor weidegang te voeren. Anjo Elgersma, onderzoekster bij Wageningen Universiteit, wees op de moeilijk hard te maken gezondheidclaims van CLA-producten. 'Het blijft bij aanwijzingen, maar onlangs is bekend geworden bij proefdieren dat CLA-rumenzuur een remmend effect heeft op de groei van tumoren. Dit meervoudig onverzadigde vetzuur is uniek voor melk en vlees van herkauwers.'

Beweiding. Verleiding of niet, die gordiaanse knoop blijft lastig te ontwarren.

Tijmen van Zessen